

1. ΕΠΕΣΤΡΕΨΑΝ 6 ΣΤΟΥΣ 10 ΤΟΥ BRAIN DRAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/07/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/07/2026

Σελίδα: 1

Επέστρεψαν 6 στους 10 του brain drain

*Επαναπατριζονται
οι Έλληνες επιστήμονες*

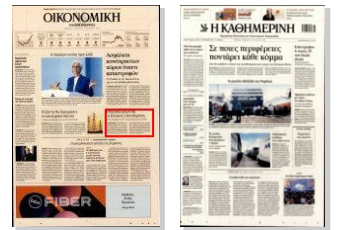
Από τους 734.000 Έλληνες –κατά κύριο λόγο νέοι επιστήμονες– που έφυγαν από τη χώρα την περίοδο της κρίσης χρέους, οι 473.000, περίπου το 64%, επέστρεψαν. Σύμφωνα με έρευνα του ΟΟΣΑ και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, το 2023 ήταν η πρώτη φορά μετά μία δεκαπενταετία που το brain gain, δηλαδή οι παλιννοστήσαντες, ξεπέρασε το brain drain, τους Έλληνες που έφυγαν στο εξωτερικό. **Σελ. 22**

1. ΕΠΕΣΤΡΕΨΑΝ 6 ΣΤΟΥΣ 10 ΤΟΥ BRAIN DRAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/07/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/07/2026

Σελίδα: 21

Επαναπατρίζονται οι Έλληνες επιστήμονες

Έχει επιστρέψει το 64% όσων έφυγαν μετά το 2009

Για πρώτη φορά από το 2009, οι επιστροφές Ελλήνων από το εξωτερικό ξεπέρασαν τις αναχωρήσεις, σηματοδοτώντας τα πρώτα δείγματα αντιστροφής του brain drain. Από τους 734.000 πολίτες που μετανάστευσαν την τελευ-

ταία 15ετία έχουν ήδη επιστρέψει 473.000. Οι περισσότεροι είναι νέοι, υψηλής εκπαίδευσης και εργασιακής εμπειρίας. Καθοριστικοί λόγοι επαναπατρισμού είναι η αξιοκρατία, η εξέλιξη και η καλύτερη ποιότητα ζωής. **Σελ. 22**

Οι Έλληνες επιστήμονες παίρνουν τον δρόμο του επαναπατρισμού

Το 2023, για πρώτη φορά από το 2009, οι επιστροφές ξεπέρασαν τις αναχωρήσεις

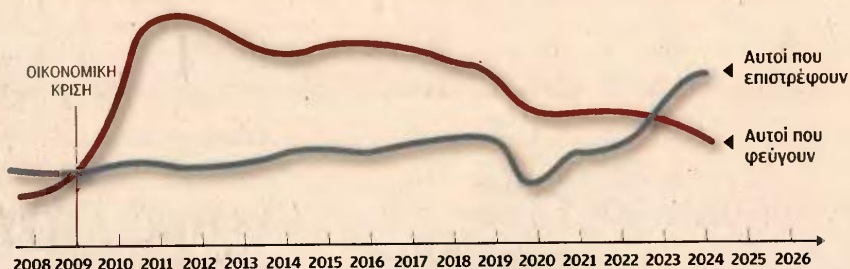
Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Η πόρτα της Ελλάδας δεν είναι ούτε κλειστή ούτε ανοικτή για τους Έλληνες που κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης αναζητήσαν καλύτερες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στο εξωτερικό. Είναι περιστρεφόμενη. Ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΟΣΑ, πρέσβης Γιώργος Παγουλάτος, περιέγραψε, ίσως με τον καλύτερο τρόπο, την ιστορική καμπή μπροστά στην οποία βρίσκεται η χώρα μας: ύστερα από περισσότερο από μία δεκαετία κατά την οποία η οικονομική κρίση οδήγησε εκατοντάδες χιλιάδες νέους, επιστήμονες και επαγγελματίες να αναζητήσουν καλύτερες προοπτικές στο εξωτερικό, εμφανίζονται πλέον τα πρώτα σαφή σημάδια αντιστροφής της τάσης. Το 2023 αποτέλεσε χρονιά-όροσημο, καθώς για πρώτη φορά από το 2009 οι επιστροφές Ελλήνων ξεπέρασαν τις αναχωρήσεις, σηματοδοτώντας το πέρας από το brain drain στις πρώτες ενδείξεις ενός brain gain.

Αυτό είναι άλλωστε και το συμπέρασμα από τη νέα αναλυτική μελέτη του ΟΟΣΑ και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης για την ελληνική διασπορά, η οποία παρουσιάστηκε χθες και σκιαγραφεί με λεπτομέρεια την εικόνα της ελληνικής διασποράς. Το 2020-2021 στις χώρες του ΟΟΣΑ ζούσαν 811.000 άνθρωποι που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα, έναντι περίπου 707.000 μία δεκαετία νωρίτερα. Πρόκειται για αύξηση 15%, παρά το γεγονός ότι η οικονομική κρίση έχει πλέον υποχωρήσει. Σχεδόν εννέα στους δέκα Έλληνες μετανάστες παγκοσμίως βρίσκονται σε χώρες του ΟΟΣΑ, γεγονός που αναδεικνύει τον ιδιαίτερα ανεπτυγμένο χαρακτήρα της ελληνικής διασποράς. Παράλληλα, η Ελλάδα εξακολουθεί να εμφανίζει από τα υψηλότερα ποσοστά μετανάστευσης μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών του ΟΟΣΑ, καθώς περίπου το 7,2% όσων έχουν γεννηθεί στη χώρα ζουν πλέον στο εξωτερικό.

Η ελληνική μετανάστευση παραμένει ιδιαίτερα συγκεντρωμένη. Η Γερμανία εξακολουθεί να αποτελεί τον σημαντικότερο προορισμό, φιλοξενώντας περίπου 236.800 Έλληνες. Ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες με περίπου 139.000, η Αυστραλία με 92.000, το Ηνωμένο Βα-

Εξέλιξη εισροών - εκροών Ελλήνων πολιτών

ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΩΝ

3 στους 5

διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

60% είναι πτυχιούχοι (σε σύγκριση με το 50% των Ελλήνων του εξωτερικού)

20-39 ετών

Η επιστροφή αφορά κυρίως παραγωγικές ηλικίες

ΠΗΓΕΣ: ΟΟΣΑ, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικό Περιεχόμενο (ΕΚΤ)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Περισσότεροι από δύο στους τρεις Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό διαθέτουν μεσαία ή υψηλή εκπαίδευση.

σίλειο με σχεδόν 87.000 και ο Καναδάς με 58.000. Πλέον, τα δύο τρίτα της ελληνικής διασποράς βρίσκονται στην Ευρώπη. Η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στην Ολλανδία (+305%), στην Νορβηγία (+294%), στην Ιρλανδία (+280%), στο Λουξεμβούργο (+202%), στη Ρουμανία (+196%), στην Αυστρία (+160%), στη Δανία (+157%) και στην Ελβετία (+157%).

Περισσότεροι από δύο στους τρεις Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό διαθέτουν μεσαία ή υψηλή εκπαίδευση. Οι περισσότεροι ανήκουν στις παραγωγικές ηλικίες, ενώ η νέα γενιά μεταναστών είναι η πιο μορφωμένη που εγκατέλειψε ποτέ τη χώρα.

Οι περισσότεροι εργάζονται ως γιατροί, επαγγελματίες υγείας, μηχανικοί, επιστήμονες, ερευνητές, ειδικοί πληροφορικής, οικονομολόγοι, στελέχη επιχειρήσεων και διοικητικά στελέχη. Πάνω

από τους μισούς απασχολούνται σε επαγγέλματα μέσης ή υψηλής ειδίκευσης, ενώ σε αρκετές χώρες εμφανίζουν ακόμη υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης από τους γηγενείς εργαζομένους. Μάλιστα γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στους Έλληνες γιατρούς. Η μελέτη επισημαίνει ότι ο αριθμός των Ελλήνων ιατρών και επαγγελματιών υγείας που εργάζονται στο εξωτερικό έχει τριπλασιαστεί από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, γεγονός που αποτυπώνει με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο το κόστος του brain drain για το ελληνικό σύστημα υγείας.

Ομως, τα στοιχεία δείχνουν επίσης πως κάτι αλλάζει. Ετσι, και παρότι η ελληνική διασπορά εξακολουθεί να μεγαλώνει, οι ροές αρχίζουν να αντιστρέφονται. Από το 2021 οι επιστροφές αυξάνονται σταθερά, ενώ το 2023 αποτέλεσε την πρώτη χρονιά μετά την οικονομική κρίση κατά την οποία οι επιστροφές ξεπέρασαν τις αναχωρήσεις. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν από την υπουργό Εργασίας Νίκη Κεραμέως, περίπου 734.000 πολίτες εγκατέλειψαν την Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, ενώ ήδη περίπου 473.000 έχουν επιστρέψει. Με άλλα λόγια, έχει

ήδη ανακτηθεί σχεδόν το 64% της μεγάλης απώλειας ανθρώπινου δυναμικού.

Οι περισσότεροι επαναπατριζόμενοι είναι ηλικίας 20 έως 39 ετών, διαθέτουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση, μεταπτυχιακούς ή διδακτορικούς τίτλους και σημαντική εργασιακή εμπειρία στο εξωτερικό. Στην πλειονότητά τους προέρχονται από τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ περίπου τρεις στους τέσσερις δηλώνουν ότι αξιοποιούν στην Ελλάδα τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν στο εξωτερικό.

Στο ερώτημα δε, γιατί επιστρέφουν, η έρευνα καταλήγει σε ένα βασικό συμπέρασμα ότι οι αποδοχές αποτελούν μόνο μία παράμετρο της επιστροφής. Όπως ξεκαθάρισε ο γενικός γραμματέας Εργασιακών Σχέσεων Νίκος Μπλιπίδης, οι Έλληνες της διασποράς αναζητούν στη χώρα μας ό,τι και οι Έλληνες που έμειναν στην Ελλάδα, και έζησαν τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης: αξιοκρατία, σταθερότητα, αποτελεσματικό κράτος, λιγότερη γραφειοκρατία, δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης, καλύτερη ποιότητα ζωής και συνθήκες που θα επιτρέψουν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους.